Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

8. veebruar 2024*

Eelotsusetaotlus – Rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühised nõuded – Direktiiv 2013/32/EL – Artikli 33 lõike 2 punkt d ja artikli 40 lõiked 2 ja 3 – Korduv taotlus – Sellise taotluse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätmise tingimused – Mõiste „uus asjaolu või tõend“ – Euroopa Kohtu otsus, mis käsitleb liidu õiguse tõlgendamise küsimust – Artikkel 46 – Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile – Liikmesriigi kohtu pädevus teha sellise taotluse kohta sisuline otsus, kui taotluse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätmise otsus on õigusvastane – Menetluslikud tagatised – Artikli 14 lõige 2

Kohtuasjas C-216/22,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Verwaltungsgericht Sigmaringeni (Sigmaringeni halduskohus, Saksamaa) 22. veebruari 2022. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 23. märtsil 2022, menetluses

A. A.

versus

Bundesrepublik Deutschland,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident L. Bay Larsen, kodade presidendid A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos, T. von Danwitz ja O. Spineanu-Matei ning kohtunikud M. Ilešič, J.-C. Bonichot (ettekandja), P. G. Xuereb, L. S. Rossi, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Wahl ja I. Ziemele,

kohtujurist: N. Emiliou,

kohtusekretär: osakonna juhataja D. Dittert,

arvestades kirjalikku menetlust ja 28. veebruari 2023. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller ja A. Hoesch,

– Austria valitsus, esindajad: A. Posch, J. Schmoll ja V.-S. Strasser,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

– Euroopa Komisjon, esindajad: A. Azéma ja H. Leupold,

olles 7. septembri 2023. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotluses palutakse tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta (ELT 2013, L 180, lk 60) artikli 33 lõike 2 punkti d, artikli 40 lõikeid 2 ja 3 ning artikli 46 lõike 1 punkti a alapunkti ii.

2 Taotlus on esitatud kolmanda riigi kodaniku A. A. ja Bundesrepublik Deutschlandi (Saksamaa Liitvabariik), keda esindab Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (föderaalne rände- ja pagulasamet, Saksamaa) (edaspidi „amet“), vahelises kohtuvaidluses A. A. poolt esitatud pagulasseisundi saamiseks esitatud korduva taotluse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätmise üle.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2013/32 põhjendused 18 ja 36 on sõnastatud järgmiselt:

„(18) Rahvusvahelise kaitse taotluse kohta võimalikult kiiresti otsuse tegemine, ilma et see piiraks taotluse piisavat ja täielikku läbivaatamist, on nii liikmesriikide kui ka rahvusvahelise kaitse taotlejate huvides.

[…]

(36) Kui taotleja esitab korduva taotluse ilma uusi tõendeid või väiteid esitamata, oleks ebaproportsionaalne kohustada liikmesriike läbivaatamismenetlust täies ulatuses uuesti korraldama. Sellisel juhul peaks[…] liikmesrii[kidel] olema võimalus lükata taotlus tagasi põhjusel, et see on *res judicata* põhimõtte kohaselt vastuvõetamatu.“

4 Direktiivi artiklis 2 „Mõisted“ on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

f) „menetlev ametiasutus“ – liikmesriigi kohtulaadne ametiasutus või haldusorgan, kes vastutab rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest ning on pädev võtma sellistes juhtumites vastu esimese astme otsuseid;

[…]

q) „korduv taotlus“ – täiendav rahvusvahelise kaitse taotlus, mis esitatakse pärast eelmise taotluse kohta lõpliku otsuse tegemist, sealhulgas juhud, mil taotleja on oma taotluse selgesõnaliselt tagasi võtnud, ja juhud, mil menetlev ametiasutus on taotluse pärast selle artikli 28 lõike 1 kohast kaudset tagasivõtmist tagasi lükanud.“

5 Direktiivi artiklis 14 „Isiklik vestlus“ on sätestatud:

„1. Enne, kui menetlev ametiasutus võtab vastu otsuse, antakse taotlejale võimalus tema rahvusvahelise kaitse taotlusega seonduvaks isiklikuks vestluseks, mille viib läbi isik, kellel on siseriikliku õiguse alusel selleks vajalik pädevus. Isikliku vestluse rahvusvahelise kaitse taotluse sisu üle viivad läbi menetleva ametiasutuse töötajad. Käesolev lõige ei piira artikli 42 lõike 2 punkti b kohaldamist.

[…]

2. Isikliku vestluse taotluse sisu üle võib ära jätta, kui:

a) menetlev ametiasutus saab võtta vastu positiivse otsuse pagulasseisundi kohta olemasolevate tõendite alusel […]

[…]“.

6 Direktiivi artiklis 33 „Vastuvõetamatud taotlused“ on ette nähtud:

„1. Lisaks juhtudele, kus taotlust ei vaadata läbi vastavalt [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrusele (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (ELT 2013, L 180, lk 31)], ei ole liikmesriigid kohustatud hindama, kas taotleja vastab rahvusvahelise kaitse saamise nõuetele vastavalt [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivile 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (ELT 2011, L 337, lk 9)], kui taotlust peetakse vastavalt käesolevale artiklile vastuvõetamatuks.

2. Liikmesriigid võivad pidada rahvusvahelise kaitse taotlust vastuvõetamatuks ainult juhul, kui:

[…]

d) taotlus on korduv taotlus, mille puhul ei ole tuvastatud ega taotleja poolt esitatud uusi dokumente [(mõiste „dokumendid“ asemel on edaspidi selle sätte kontekstis kasutatud täpsemat vastet „asjaolud“)] ega tõendeid seoses selle läbivaatamisega, kas taotlejat on võimalik käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi [2011/95] alusel […]

[…]“.

7 Direktiivi 2013/32 artikli 40 „Korduv taotlus“ lõigetes 2–5 on sätestatud:

„2. Selleks et teha artikli 33 lõike 2 punkti d kohane otsus rahvusvahelise kaitse taotluse vastuvõetavuse kohta, tuleb korduvate rahvusvahelise kaitse taotluste puhul esmalt kontrollida, kas on tuvastatud või kas taotleja on esitanud uusi [asjaolusid] või tõendeid, mis aitavad kindlaks teha, kas taotlejat on võimalik käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi [2011/95] alusel.

3. Kui käesoleva artikli lõikes 2 osutatud esmase kontrollimise tulemusel jõutakse järeldusele, et on tuvastatud või taotleja on esitanud uusi [asjaolusid] või tõendeid, mis olulisel määral suurendavad tõenäosust, et taotlejat saab käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi [2011/95] alusel, vaadatakse taotlus uuesti läbi vastavalt II peatükile. Liikmesriigid võivad ette näha ka muid põhjuseid korduva taotluse uuesti läbivaatamiseks.

4. Liikmesriigid võivad ette näha, et taotlus vaadatakse uuesti läbi ainult juhul, kui asjaomane taotleja ei saanud temast mitteolenevatel põhjustel eelneva menetluse käigus tõendada käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 sätestatud asjaolusid, eelkõige juhul, kui ta kasutab artikli 46 kohast õigust tõhusale õiguskaitsevahendile.

5. Kui korduvat taotlust ei vaadata käesoleva artikli kohaselt uuesti läbi, peetakse seda vastavalt artikli 33 lõike 2 punktile d vastuvõetamatuks.“

8 Direktiivi artikkel 46 „Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid tagavad, et taotlejal on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus seoses järgnevaga:

a) tema rahvusvahelise kaitse taotluse kohta tehtud otsus, kaasa arvatud otsus:
   i) pidada pagulasseisundi ja/või täiendava kaitse seisundiga seotud taotlust põhjendamatuks;
   ii) pidada taotlust vastuvõetamatuks vastavalt artikli 33 lõikele 2;

[…]

3. Lõike 1 kohaldamiseks tagavad liikmesriigid, et tõhusa õiguskaitsevahendiga nähakse ette nii faktiliste kui ka õiguslike asjaolude, sealhulgas vajaduse korral direktiivi [2011/95] kohaste rahvusvahelise kaitse vajaduste täielik ja *ex nunc* läbivaatamine vähemalt esimese astme apellatsioonimenetluses.

[…]“.

Saksa õigus

9 Varjupaigaseaduse (Asylgesetz; *BGBl.* 2008 I, lk 1798) põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „varjupaigaseadus“) on § 71 „Korduv taotlus“ lõikes 1 sätestatud:

„Kui välismaalane esitab pärast esimese varjupaigataotluse tagasivõtmist või lõplikult jõustunud tagasilükkamise otsust uue varjupaigataotluse (korduv taotlus), siis viiakse uus varjupaigamenetlus läbi ainult juhul, kui haldusmenetluse seaduse [(Verwaltungsverfahrensgesetz; *BGBl.* 2013 I, lk 102)] § 51 lõigete 1–3 tingimused on täidetud; […]“.

10 Haldusmenetluse seaduse põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „haldusmenetluse seadus“) on §-s 51 ette nähtud:

„(1) Huvitatud isiku taotlusel otsustab haldusorgan vaidlustamatuks muutunud haldusakti tühistamise või muutmise:

1. kui haldusakti aluseks olevad faktilised ja õiguslikud asjaolud on hiljem asjaomase isiku kasuks muutunud;

2. kui ilmnevad uued tõendid, mille põhjal oleks asjaomase isiku suhtes langetatud soodsam otsus;

3. kui tuvastatakse menetluse uuendamise alused tsiviilkohtumenetluse seadustiku [(Zivilprozessordnung)] § 580 tähenduses.

(2) Taotlus on vastuvõetav vaid juhul, kui isik ei saanud, ilma seejuures tahtlikult või raskest ettevaatamatusest tulenevalt tegutsedes, varasemas menetluses tugineda menetluse uuendamise alusele, eelkõige haldusakti vaidlustamise teel.

(3) Taotlus tuleb esitada kolme kuu jooksul. Tähtaeg algab päevast, mil isik sai menetluse uuendamise alusest teada.

[…]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

11 Põhikohtuasja kaebaja on Süüria kodanik. Enne, kui ta esitas 26. juulil 2017 Saksamaal varjupaigataotluse, oli ta enda väitel lahkunud 2012. aastal Süüriast, viibinud kuni 2017. aastani Liibüas ning reisinud läbi Itaalia ja Austria, et jõuda Saksamaale.

12 Ta selgitas ametis toimunud vestlusel, et aastatel 2003–2005 läbis ta Süürias ajateenistuse ning lahkus sellest riigist kartuse tõttu, et ta kutsutakse tagasi väeteenistusse või vahistatakse, kui ta keeldub sõjaväekohustuse täitmisest. Pärast Süüriast lahkumist sai ta isa käest teada, et sõjaväevõimud on saatnud talle teenistuskutse.

13 Amet andis 16. augusti 2017. aasta otsusega talle täiendava kaitse, kuid keeldus talle pagulasseisundi andmisest.

14 Amet põhjendas keeldumist sellega, et ei ole alust eeldada, et Süüria riik tõlgendab põhikohtuasja kaebaja riigist lahkumist vastuseisu väljendamisena režiimile. Esiteks on ta pärit piirkonnast, kus tema lahkumise ajal võitlesid omavahel Süüria armee, Vaba Süüria Armee ja Islamiriik. Teiseks, kuna ta oli enne Süüria armesse kutsumist juba Süüriast lahkunud, nagu ta ise väitis, ei ole põhjust arvata, et teda peetakse koduriigis väejooksikuks või režiimivastaseks. Pealegi ei ole põhikohtuasja kaebaja tõendanud, et tema lahkumise põhjuseks oli sõjaväeteenistusse kutsumine. Ta viitas vaid üldiselt sõja tõttu valitsevale ohtlikule olukorrale Süürias.

15 Põhikohtuasja kaebaja ei kaevanud seda otsust edasi ja otsus jõustus.

16 15. jaanuaril 2021 esitas põhikohtuasja kaebaja ametile uue varjupaigataotluse, see tähendab „korduva taotluse“ direktiivi 2013/32 artikli 2 punkti q tähenduses. Põhiliselt tugines ta oma taotluses 19. novembri 2020. aasta kohtuotsusele Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (sõjaväeteenistus ja varjupaik) (C-238/19, EU:C:2020:945). Ta väitis sisuliselt, et see kohtuotsus kujutab endast „õiguslike asjaolude muutust“ riigisiseste õigusnormide tähenduses, mistõttu on amet kohustatud tema korduva taotluse sisuliselt läbi vaatama. Muutus seisneb selles, et viidatud kohtuotsuses antakse varjupaigataotlejate puhul tõendamiskoormist reguleerivatele normidele soodsam tõlgendus kui riigisiseses kohtupraktikas nende varjupaigataotlejatega seoses, kes on sõjaväekohustusest pääsemiseks oma riigist põgenenud. Muutus tuleneb Euroopa Kohtu kasutatud sõnastusest, mille kohaselt esineb teatud asjaoludel „tugev eeldus“, et sõjaväeteenistusest keeldumine on seotud ühega direktiivi 2011/95 artiklis 10 nimetatud tagakiusamise põhjustest.

17 Amet jättis 22. märtsi 2021. aasta otsusega põhikohtuasja kaebaja korduva varjupaigataotluse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata. Ta märkis oma otsuse põhjenduseks sisuliselt, et ta ei pea 19. novembri 2020. aasta kohtuotsuse Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (sõjaväeteenistus ja varjupaik) (C-238/19, EU:C:2020:945) tõttu seda taotlust sisuliselt läbi vaatama. Kuivõrd põhikohtuasja kaebaja tugineb oma korduva taotluse põhistamiseks üksnes sellele kohtuotsusele, ei ole ei riigisisestes ega liidu õigusnormides kehtestatud tingimused tema varjupaigataotluse uueks läbivaatamiseks täidetud.

18 Põhikohtuasja kaebaja esitas eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Verwaltungsgericht Sigmaringenile (Sigmaringeni halduskohus, Saksamaa), ameti 22. märtsi 2021. aasta otsuse tühistamiseks ja pagulasseisundi saamiseks kaebuse.

19 See kohus märgib, et varjupaigaseaduse § 71 lõikest 1 ja haldusmenetluse seaduse § 51 lõike 1 punktist 1 tuleneb nende koostoimes, et kui kolmanda riigi kodanik esitab pärast esimese varjupaigataotluse lõplikku tagasilükkamist korduva taotluse, peab menetlev ametiasutus menetluse uuendama, kui haldusakti andmise aluseks olevad faktilised ja õiguslikud asjaolud on hiljem asjaomase isiku kasuks muutunud. „Õiguslike asjaolude“ muutumise kohta nimetatud sätete tähenduses märgib kohus, et riigisiseses kohtupraktikas valdava tõlgenduse järgi hõlmab see mõiste üksnes kohaldatavate õigusnormide muutmist, mitte aga kohtulahendit, näiteks Euroopa Kohtu otsust. Kohtulahendis piirdutakse varasema taotluse kohta otsuse tegemise ajal kehtinud asjasse puutuvate õigusnormide tõlgendamise ja kohaldamisega, kuid norme endid ei muudeta. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib siiski, et Bundesverfassungsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi konstitutsioonikohus) lahendeid, mis puudutavad varjupaiga põhiõiguse ulatust, võib erandkorras käsitada „õiguslike asjaolude“ muutumisena nimetatud sätete tähenduses.

20 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on aga kerkinud küsimus, kas niisugune riigisisese õiguse tõlgendus on liidu õigusega kooskõlas, kuivõrd sellega üldiselt keeldutakse asumast seisukohale, et Euroopa Kohtu lahend võiks muuta „õiguslikke asjaolusid“ ja seega põhjendada menetluse uuendamist juhul, kui esitatakse korduv taotlus, samas kui 14. mai 2020. aasta kohtuotsuses Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU ja C-925/19 PPU, EU:C:2020:367) otsustas Euroopa Kohus, et Euroopa Kohtu sellise otsuse olemasolu, milles tuvastatakse riigisiseste õigusnormide vastuolu liidu õigusega, on uus asjaolu direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d tähenduses.

21 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on seega tekkinud eelkõige küsimus, kas Euroopa Kohtu lahend, milles piirdutakse vaid sellise liidu õigusnormi tõlgendamisega, mis kehtis juba varasema taotluse kohta otsuse tegemise ajal, võib olla „uus asjaolu või tõend“ direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d ja artikli 40 lõike 3 tähenduses. Eeskätt on tal tekkinud küsimus, kas 19. novembri 2020. aasta kohtuotsus Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (sõjaväeteenistus ja varjupaik) (C-238/19, EU:C:2020:945), millele põhikohtuasja kaebaja tugineb, on käesoleval juhul niisugune „uus asjaolu või tõend“, arvestades, et selles kohtuotsuses tehakse olulisi täpsustusi direktiivi 2011/95 artikli 9 lõike 2 punkti b ja artikli 10 kohaldamise kohta olukorras, milles süürlased on süümelistel kaalutlustel sõjaväeteenistusest keeldunud.

22 Lisaks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kohaldatava riigisisese menetlusõiguse kohaselt tohib ta juhul, kui talle esitatakse kaebus ameti otsuse peale, millega jäeti korduv taotlus vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, teha otsuse üksnes taotluse nende vastuvõetavuse tingimuste kohta, mis on ette nähtud varjupaigaseaduse § 71 lõikes 1 ja haldusmenetluse seaduse § 51 lõigetes 1–3. Seega, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et amet lükkas korduva taotluse ekslikult tagasi, võib ta üksnes tühistada vastuvõetamatuks tunnistamise otsuse ja saata taotluse uue otsuse tegemiseks ametile.

23 Eelotsusetaotluse esitanud kohus siiski kahtleb, kas need riigisisesed menetlusnormid on kooskõlas direktiivi 2013/32 artikli 46 lõikes 1 ette nähtud õigusega tõhusale õiguskaitsevahendile ja selle direktiivi põhjenduses 18 nimetatud eesmärgiga teha rahvusvahelise kaitse taotluste kohta otsused võimalikult kiiresti. Juhul kui artiklist 46 tuleneb, et eelotsusetaotluse esitanud kohus võib ise teha korduva taotluse kohta sisulise otsuse ja anda vajaduse korral põhikohtuasja kaebajale pagulasseisundi või et ta lausa peab seda tegema, on tal veel tekkinud küsimus, kas kaebajal peavad seega olema direktiivi 2013/32 II peatüki sätetes ette nähtud menetluslikud tagatised.

24 Neil asjaoludel otsustas Verwaltungsgericht Sigmaringen (Sigmaringeni halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. a. Kas direktiivi [2013/32] artikli 33 lõike 2 punktiga d ja artikli 40 lõikega 2 on kooskõlas niisugune liikmesriigi õigusnorm, mille kohaselt loetakse korduv taotlus vastuvõetavaks ainult juhul, kui taotluse tagasilükkamise algse otsuse aluseks olnud asjaolud või õiguslik olukord on hiljem taotleja kasuks muutunud?

b. Kas direktiivi [2013/32] artikli 33 lõike 2 punktiga d ja artikli 40 lõikega 2 on vastuolus niisugune liikmesriigi õigusnorm, mis ei käsitle „uue asjaolu“ või „uue tõendina“ Euroopa Kohtu otsust (käesolevas asjas ELTL artikli 267 alusel algatatud eelotsusemenetluses), kui see kohtuotsus ei tuvasta liikmesriigi õigusnormi vastuolu liidu õigusega, vaid piirdub liidu õiguse tõlgendamisega? Millised tingimused, kui neid üldse on, peavad olema täidetud selleks, et Euroopa Kohtu otsust, milles üksnes tõlgendatakse liidu õigust, tuleks arvesse võtta „uue asjaolu“ või „uue tõendina“?

2. Juhul, kui [esimese küsimuse punktidele a ja b] vastatakse jaatavalt, kas direktiivi [2013/32] artikli 33 lõike 2 punkti d ja artikli 40 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et Euroopa Kohtu otsust, millega on tuvastatud, et on põhjendatud alus eeldada, et sõjaväeteenistusest keeldumine direktiivi [2011/95] artikli 9 lõike 2 punktis e täpsustatud tingimustel on seotud ühega selle direktiivi artiklis 10 nimetatud viiest põhjusest, tuleks arvesse võtta „uue asjaolu“ või „uue tõendina“?

3. a. Kas direktiivi [2013/32] artikli 46 lõike 1 punkti a alapunkti ii tuleb tõlgendada nii, et menetleva ametiasutuse otsuse peale pidada taotlust selle direktiivi artikli 33 lõike 2 punkti d ja artikli 40 lõike 5 tähenduses vastuvõetamatuks esitatud kohtuliku õiguskaitsevahendi alusel saab kontrollida üksnes seda, kas menetlev ametiasutus on võtnud õigesti arvesse tingimusi, mille põhjal saab korduvat varjupaigataotlust käsitada vastavalt direktiivi [2013/32] artikli 33 lõike 2 punktile d ning artikli 40 lõigetele 2 ja 5 vastuvõetamatuna?
   b. Juhul, kui [kolmanda küsimuse punktile a] vastatakse eitavalt, kas direktiivi [2013/32] artikli 46 lõike 1 punkti a alapunkti ii tuleb tõlgendada nii, et kohtulik õiguskaitsevahend, mis on esitatud otsuse peale pidada taotlust vastuvõetamatuks, hõlmab ka selle kontrolli, kas esinevad rahvusvahelise kaitse andmise tingimused direktiivi [2011/95] artikli 2 punkti b tähenduses, kui kohus tuvastab oma kontrolli käigus, et tingimused korduva varjupaigataotluse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätmiseks ei ole täidetud?
   c. Juhul, kui [kolmanda küsimuse punktile b] vastatakse jaatavalt, kas kohtu niisugune otsus eeldab seda, et taotlejale on antud enne spetsiaalsed menetluslikud tagatised vastavalt [direktiivi 2013/32] artikli 40 lõike 3 kolmandale lausele koostoimes sama direktiivi II peatükis sätestatud eeskirjadega? Kas kohus võib selle menetluse ise läbi viia või peab ta selle – vajaduse korral pärast kohtumenetluse peatamist – menetlevale ametiasutusele delegeerima? Kas taotleja võib loobuda nõudest, et nendest menetluslikest tagatistest kinni peetaks?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Kaks esimest küsimust

25 Kahe esimese küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, millistel tingimustel võib Euroopa Kohtu otsus olla „uus asjaolu või tõend“ direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d ning artikli 40 lõigete 2 ja 3 tähenduses.

26 Kõigepealt olgu märgitud, et direktiivi 2013/32 artikli 33 lõikes 2 on ammendavalt loetletud olukorrad, milles liikmesriigid võivad pidada rahvusvahelise kaitse taotlust vastuvõetamatuks (19. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Ibrahim jt, C-297/17, C-318/17, C-319/17 ja C-438/17, EU:C:2019:219, punkt 76).

27 Direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punktis d on ette nähtud, et liikmesriigid võivad pidada rahvusvahelise kaitse taotlust vastuvõetamatuks, kui „taotlus on korduv taotlus, mille puhul ei ole tuvastatud ega taotleja poolt esitatud uusi [asjaolusid] ega tõendeid seoses selle läbivaatamisega, kas taotlejat on võimalik käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi [2011/95] alusel“.

28 Mõiste „korduv taotlus“ on määratletud direktiivi 2013/32 artikli 2 punktis q ja tähendab täiendavat rahvusvahelise kaitse taotlust, mis esitatakse pärast varasema taotluse kohta lõpliku otsuse tegemist.

29 Korduvate taotluste läbivaatamise menetlust on täpsustatud direktiivi 2013/32 artiklis 40, mis näeb selliste taotluste vastuvõetavusega seoses ette läbivaatamise kahes etapis (10. juuni 2021. aasta kohtuotsus Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (uued dokumendid või tõendid), C-921/19, EU:C:2021:478, punktid 34 ja 35).

30 Nii on selle artikli lõikes 2 kõigepealt sätestatud, et artikli 33 lõike 2 punkti d kohase otsuse tegemiseks rahvusvahelise kaitse taotluse vastuvõetavuse kohta tuleb korduvate rahvusvahelise kaitse taotluste puhul esmalt kontrollida, kas on tuvastatud või kas taotleja on esitanud uusi asjaolusid või tõendeid, mis aitavad kindlaks teha, kas taotlejat on võimalik käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi 2011/95 alusel.

31 Ainult juhul, kui tõepoolest esinevad esimese rahvusvahelise kaitse taotlusega võrreldes uued asjaolud või tõendid, jätkub seejärel korduva taotluse vastuvõetavuse kontrollimine vastavalt direktiivi 2013/32 artikli 40 lõikele 3, et hinnata, kas need uued asjaolud ja tõendid suurendavad olulisel määral tõenäosust, et taotlejat saab käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna (10. juuni 2021. aasta kohtuotsus Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (uued dokumendid või tõendid), C-921/19, EU:C:2021:478, punkt 37).

32 Lisaks võivad liikmesriigid direktiivi 2013/32 artikli 40 lõike 4 kohaselt ette näha, et korduv taotlus vaadatakse uuesti läbi ainult juhul, kui taotleja ei saanud temast mitteolenevatel põhjustel eelneva menetluse käigus tugineda sellistele uutele asjaoludele või tõenditele.

33 Kui korduva taotluse vastuvõetavuse tingimused on täidetud, tuleb taotlus sisuliselt läbi vaadata – nagu direktiivi 2013/32 artikli 40 lõikes 3 on täpsustatud – vastavalt selle direktiivi II peatükile, mis sisaldab rahvusvahelise kaitse taotluste suhtes kohaldatavaid üldpõhimõtteid ja põhitagatisi (vt selle kohta 10. juuni 2021. aasta kohtuotsus Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (uued dokumendid või tõendid), C-921/19, EU:C:2021:478, punkt 38).

34 Selleks et hinnata mõiste „uus asjaolu või tõend“ ulatust direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d ning artikli 40 lõigete 2 ja 3 tähenduses, tuleb märkida, et artikli 33 lõike 2 sõnastusest, eelkõige sõnast „ainult“, mis eelneb vastuvõetamatuse aluste loetelule, ning viimati nimetatud sätte eesmärgist ja direktiivi ülesehitusest tuleneb, et kõnealuses sättes ette nähtud võimalus jätta rahvusvahelise kaitse taotlus vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata on erand kohustusest selline taotlus sisuliselt läbi vaadata (vt selle kohta 1. augusti 2022. aasta kohtuotsus Bundesrepublik Deutschland (pagulaste laps, kes on sündinud väljaspool vastuvõtvat riiki), C-720/20, EU:C:2022:603, punkt 49).

35 Seega on Euroopa Kohus varem sedastanud, et nii artikli 33 lõikes 2 toodud loetelu ammendavusest kui ka selles loetelus sisalduvate vastuvõetamatuse aluste erandlikkusest tuleneb, et neid aluseid tuleb tõlgendada kitsalt (vt selle kohta 1. augusti 2022. aasta kohtuotsus Bundesrepublik Deutschland (pagulaste laps, kes on sündinud väljaspool vastuvõtvat riiki), C-720/20, EU:C:2022:603, punkt 51).

36 Järelikult tuleb olukordi, kus direktiivi 2013/32 kohaselt tuleb korduv taotlus lugeda vastuvõetavaks, tõlgendada seevastu laialt.

37 Lisaks nähtub direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d sõnastusest endast ja eelkõige väljendi „uusi [asjaolusid] ega tõendeid“ kasutamisest, et selles sättes ei peeta silmas mitte ainult faktilist muutust taotleja enda olukorras või tema päritoluriigis, vaid ka uusi õiguslikke asjaolusid.

38 Euroopa Kohtu praktikast ilmneb muu hulgas, et korduvat taotlust ei saa tunnistada direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d alusel vastuvõetamatuks, kui menetlev ametiasutus sama direktiivi artikli 2 punkti f tähenduses tuvastab, et varasema taotluse lõplik tagasilükkamine on liidu õigusega vastuolus. Selline järeldus on menetlevale ametiasutusele tingimata siduv, kui see vastuolu nähtub Euroopa Kohtu otsusest või tuvastatakse täiendavalt liikmesriigi kohtu otsusega

(vt selle kohta 14. mai 2020. aasta kohtuotsus Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU ja C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punktid 198 ja 203).

39 Seda järeldust põhjendab asjaolu, et rahvusvahelise kaitse taotlejale antud õiguse – mis on tagatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikliga 18 ja millele on konkreetne väljendus antud direktiivides 2011/95 ja 2013/32 – saada rahvusvahelist kaitset, kui liidu õiguses ette nähtud tingimused on täidetud, soovitavat toimet pärsiks oluliselt see, kui korduva taotluse saaks tunnistada direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punktis d nimetatud alusel vastuvõetamatuks, ehkki esimene taotlus jäeti läbi vaatamata liidu õigust rikkudes. Nimelt tooks selle sätte selline tõlgendus kaasa selle, et liidu õiguse väär kohaldamine võib korduda iga uue rahvusvahelise kaitse taotluse puhul, ilma et oleks võimalik pakkuda taotlejale võimalust tema taotluse läbivaatamiseks nii, et liidu õigust ei rikuta. Sellist takistust rahvusvahelise kaitse andmise menetlust käsitlevate liidu õigusnormide tõhusaks kohaldamiseks ei saa mõistlikult põhjendada õiguskindluse põhimõttega (vt selle kohta 14. mai 2020. aasta kohtuotsus Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU ja C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punktid 192, 196 ja 197).

40 Direktiivi 2013/32 konkreetses kontekstis võib Euroopa Kohtu otsus kuuluda direktiivi artikli 33 lõike 2 punkti d ja artikli 40 lõigete 2 ja 3 tähenduses mõiste „uus asjaolu“ alla ning seda sõltumata sellest, kas kohtuotsus tehti enne või pärast varasema taotluse kohta otsuse tegemist või kas kohtuotsuses tuvastatakse otsuse aluseks olnud riigisisese õigusnormi vastuolu liidu õigusega või piirdutakse vaid liidu õiguse, sealhulgas otsuse tegemise ajal juba kehtinud õiguse tõlgendamisega.

41 Seega ei ole muu hulgas tähtsust asjaolul, millele tuginesid Saksamaa ja Austria valitsus, et ELTL artikli 267 alusel Euroopa Kohtule antud pädevust kasutades tehtud kohtuotsusel, milles Euroopa Kohus tõlgendab liidu õigusnormi, on üldjuhul tagasiulatuv mõju alates tõlgendatava õigusnormi jõustumisest (vt selle kohta 28. jaanuari 2015. aasta kohtuotsus Starjakob, C-417/13, EU:C:2015:38, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika).

42 Lisaks, kuigi on tõsi, et Euroopa Kohus leidis 14. mai 2020. aasta kohtuotsuse Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU ja C-925/19 PPU, EU:C:2020:367) punktides 194 ja 203 sisuliselt, et sellise kohtuotsuse olemasolu, milles tuvastatakse varasema rahvusvahelise kaitse taotluse tagasilükkamise aluseks olnud riigisiseste õigusnormide vastuolu liidu õigusega, on rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamisega seoses uus asjaolu direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d tähenduses, tuleb märkida, et Euroopa Kohus ei asunud seejuures kuidagi seisukohale, et selliseks uueks asjaoluks võivad olla üksnes kohtuotsused, milles tehakse selline järeldus.

43 Tõlgendus, mille kohaselt võib Euroopa Kohtu otsus olla uus asjaolu direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d ning artikli 40 lõigete 2 ja 3 tähenduses vaid tingimusel, et kohtuotsuses tuvastatakse varasema taotluse kohta tehtud otsuse aluseks olnud riigisisese õigusnormi vastuolu liidu õigusega, ei pärsiks mitte ainult rahvusvahelise kaitse taotlejale antud õiguse – mis on tagatud harta artikliga 18 ja millele osutati käesoleva kohtuotsuse punktis 39 – soovitavat toimet, vaid eiraks ka eelotsuste *erga omnes* mõju ning ELTL artiklis 267 ette nähtud menetluse laadi ja eesmärki tagada liidu õiguse ühetaoline tõlgendamine.

44 Eeltoodust tuleneb, et mis tahes Euroopa Kohtu otsus võib olla uus asjaolu direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d ning artikli 40 lõigete 2 ja 3 tähenduses.

45 Mõiste „uus asjaolu“ sellist tõlgendust kinnitab direktiivi 2013/32 põhjendus 36, millest nähtub, et taotleja peab saama esitada korduva taotluse põhistamiseks „uusi väiteid“.

46 Nimelt võimaldab selline tõlgendus taotlejal esitada korduva taotluse põhistamiseks väite, et tema varasem taotlus lükati tagasi Euroopa Kohtu otsust eirates, kuna loomulikult ei oleks ta saanud varasema taotluse läbivaatamisel sellist väidet esitada.

47 Sellega seoses tuleb ka märkida, et asjaolu, et taotleja ei tuginenud varasema taotluse läbivaatamisel Euroopa Kohtu juba kuulutatud kohtuotsusele, ei saa lugeda taotlejast olenevaks põhjuseks direktiivi 2013/32 artikli 40 lõike 4 tähenduses. Lisaks sellele, et nimetatud mõistet „põhjus“ tuleb tõlgendada kitsalt, nagu käesoleva kohtuotsuse punktides 34 ja 35 märgiti, tooks kõnealuse mõiste laiem käsitlus kaasa selle, et liidu õigust võidakse ebaõigesti kohaldada korduvalt, kuigi menetlevad ametiasutused ja päevad kohtud on kohustatud võtma arvesse neile teadaolevaid faktilisi asjaolusid vastavalt liidu õigusele, kohaldades Euroopa Kohtu asjasse puutuvaid otsuseid.

48 Lisaks tuleneb kohtupraktikast, et Euroopa Kohtu otsus võib olla uus asjaolu direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 ning artikli 40 lõigete 2 ja 3 tähenduses ka juhul, kui taotleja ei ole korduvas taotluses sellise kohtuotsuse olemasolule viidanud (vt selle kohta 14. mai 2020. aasta kohtuotsus Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU ja C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punkt 195).

49 Tuleb siiski meeles pidada, et nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 31, on korduva taotluse vastuvõetavuseks direktiivi 2013/32 artikli 40 lõike 3 kohaselt lisaks nõutav, et uued asjaolud või tõendid „olulisel määral suurendavad tõenäosust, et taotlejat saab käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi [2011/95] alusel“.

50 Nagu nähtub direktiivi 2013/32 põhjendusest 36, leidis Euroopa Liidu seadusandja, et oleks ebaproportsionaalne kohustada liikmesriike iga korduvat taotlust sisuliselt läbi vaatama. Nii oleks see aga juhul, kui taotlejal piisaks pädeva asutuse poolt direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d alusel korduva taotluse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätmise takistamiseks vaid sellest, et ta tugineb mõnele uuele asjaolule või tõendile, olenemata sellest, kas see on rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumide seisukohast asjakohane või mitte.

51 Kui taotleja tugineb Euroopa Kohtu otsusele kui uuele asjaolule direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 ning artikli 40 lõigete 2 ja 3 tähenduses, piirab selline tingimus seega korduva taotluse sisulise läbivaatamise kohustust juhtudega, mil selles kohtuotsuses antud liidu õiguse tõlgendus on taotluse põhjendatuse hindamisel asjakohane.

52 Käesoleval juhul tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul hinnata, kas 19. novembri 2020. aasta kohtuotsus Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (sõjaväeteenistus ja varjupaik) (C-238/19, EU:C:2020:945), millele põhikohtuasja kaebaja korduva taotluse põhistamiseks tugineb, on uus asjaolu, mis suurendab olulisel määral tõenäosust, et taotlejat saab käsitada pagulasseisundi saamise kriteeriumidele vastava isikuna.

53 Kuna see hinnang sõltub 19. novembri 2020. aasta kohtuotsuse Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (sõjaväeteenistus ja varjupaik) (C-238/19, EU:C:2020:945) tõlgendamisest, eelkõige osas, milles selle kohtuotsuse punktis 61 tõdeti, et esineb „tugev eeldus“, et sõjaväeteenistusest keeldumine direktiivi 2011/95 artikli 9 lõike 2 punktis e sätestatud tingimustel on seotud ühega direktiivi artiklis 10 nimetatud põhjustest, tuleb juhtida eelotsusetaotluse esitanud kohtu

tähelepanu asjaolule, et selle järeldusega, mis tehakse ka nimetatud kohtuotsuse punktis 60, märkis Euroopa Kohus üksnes seda, et on ülimalt tõenäoline, et see seos on olemas, ning ta ei soovinud kehtestada ümberlükkamatut eeldust ega asendada enda hinnangut selles küsimuses liikmesriigi pädevate asutuste hinnanguga. Euroopa Kohus tuletas seega kõnealuse kohtuotsuse punkti 61 viimases lauses meelde, et liikmesriigi pädevate ametiasutuste ülesanne on kõiki asjasse puutuvaid asjaolusid arvesse võttes kontrollida, kas see seos on usutav.

54 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kahele esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d ja artikli 40 lõikeid 2 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et mis tahes Euroopa Kohtu otsus, sealhulgas kohtuotsus, milles piirdutakse vaid sellise liidu õigusnormi tõlgendamisega, mis kehtis juba varasema taotluse kohta otsuse tegemise ajal, on sõltumata sellest, millal see kohtuotsus tehti, uus asjaolu nimetatud sätete tähenduses, kui see suurendab olulisel määral tõenäosust, et taotlejat saab käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna.

Kolmas küsimus

55 Kolmanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2013/32 artikli 46 lõike 1 punkti a alapunkti ii tuleb tõlgendada nii, et sellega on lubatud või isegi nõutud, et liikmesriigi pädev kohus, kui ta tühistab korduva taotluse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätmise otsuse, võib teha ise taotluse kohta otsuse, ilma et ta peaks selle menetlevale ametiasutusele läbivaatamiseks tagasi saatma. Ta küsib samuti, kas sellisel juhul peavad taotlejal olema direktiivi 2013/32 II peatükis ette nähtud menetluslikud tagatised.

56 Olgu meenutatud, et direktiivi 2013/32 artikli 46 lõike 1 punkti a alapunkti ii kohaselt peab rahvusvahelise kaitse taotlejatel olema õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, et vaidlustada korduvate taotluste vastuvõetamatuks tunnistamise otsuseid, mis on tehtud direktiivi artikli 33 lõike 2 alusel.

57 Selle direktiivi artikli 46 lõike 3 kohaselt on õiguskaitsevahend tõhus, kui see hõlmab nii faktiliste kui ka õiguslike asjaolude, sealhulgas vajaduse korral direktiivi 2011/95 kohaste rahvusvahelise kaitse vajaduste täielikku ja *ex nunc* läbivaatamist liikmesriigi pädevas kohtus.

58 Sellest tuleneb, et liikmesriigid on direktiivi 2013/32 artikli 46 lõike 3 alusel kohustatud korraldama oma riigisisese õiguse selliselt, et asjaomaste kaebuste menetlemine hõlmab kohtu poolt kõigi selliste faktiliste ja õiguslike asjaolude läbivaatamist, mis võimaldavad tal anda juhtumile ajakohastatud hinnangu, nii et oleks võimalik lahendada rahvusvahelise kaitse taotlus ammendavalt, ilma et asja oleks vaja saata tagasi menetlevale ametiasutusele. Selline tõlgendus soodustab direktiiviga 2013/32 taotletavat eesmärki, milleks on tagada, et sellised taotlused vaadatakse läbi võimalikult kiiresti, ilma et see piiraks taotluse nõuetekohast ja ammendavat läbivaatamist (29. juuli 2019. aasta kohtuotsus Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, punkt 53).

59 Direktiivi 2013/32 artikli 46 lõige 3 käsitleb siiski vaid kaebuse läbivaatamist, käsitlemata seega kaebusega vaidlustatud otsuse võimaliku tühistamise tagajärgi (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punkt 145, ning 29. juuli 2019. aasta kohtuotsus Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, punkt 54).

60 Seega tuleb märkida, et liidu seadusandja ei soovinud direktiivi 2013/32 vastu võttes kehtestada ühist eeskirja, mille kohaselt kaotab menetlev ametiasutus oma pädevuse pärast seda, kui tühistatakse otsus rahvusvahelise kaitse taotluse kohta, mistõttu on liikmesriikidel jätkuvalt

lubatud ette näha, et sellise tühistamise järel tuleb asi saata tagasi sellele ametiasutusele, et ta teeks uue otsuse (25. juuli 2018. aasta kohtuotsus Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punkt 146, ning 29. juuli 2019. aasta kohtuotsus Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, punkt 54).

61 Ehkki direktiiv 2013/32 tunnustab sel moel liikmesriikide teatavat kaalutlusruumi eeskätt rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamist käsitlevate eeskirjade kindlaksmääramisel olukorras, kus kohus on tühistanud selle taotluse kohta tehtud varasema otsuse, on siiski oluline märkida, et liikmesriigid on vaatamata sellise kaalutlusruumi olemasolule direktiivi rakendamisel kohustatud järgima harta artiklit 47, mis tagab õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus igale isikule, kelle liidu õigusega tagatud õigusi ja vabadusi on rikutud. Direktiivi 2013/32 artiklis 46 ette nähtud õiguskaitsevahendi tunnused tuleb seega kindlaks määrata kooskõlas harta artikliga 47. Sellest järeldub, et iga liikmesriik, kelle jaoks see direktiiv on siduv, peab korraldama oma riigisisese õiguse nii, et pärast varasema otsuse tühistamist – kui asi saadetakse tagasi menetlevale ametiasutusele – tehakse kiiresti uus otsus ja see otsus on kooskõlas tühistamisotsuses antud hinnanguga (vt selle kohta 29. juuli 2019. aasta kohtuotsus Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, punktid 55 ja 59).

62 Nähes direktiivi 2013/32 artikli 46 lõikes 3 ette, et rahvusvahelise kaitse taotluse rahuldamata jätmise otsuse peale esitatud kaebuse lahendamiseks pädev kohus peab vajaduse korral läbi vaatama taotleja „rahvusvahelise kaitse vajadused“, soovis liidu seadusandja lisaks anda sellele kohtule olukorras, kus viimane leiab, et talle on teada kõik selleks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud, pädevuse teha nende asjaolude täieliku ja *ex nunc*, see tähendab ammendava ja ajakohastatud läbivaatamise tulemusel siduv otsus küsimuses, kas taotleja vastab direktiivis 2011/95 rahvusvahelise kaitse andmiseks ette nähtud tingimustele. Sellest järeldub, et kui kohus jõuab sellise läbivaatamise tulemusel veendumusele, et kõnealusele taotlejale tuleks direktiivis 2011/95 ette nähtud kriteeriumide kohaselt anda pagulasseisund või täiendava kaitse seisund põhjustel, millele taotleja oma taotluse põhistamiseks tugines, ning see kohus tühistab otsuse, millega nimetatud taotlus tagasi lükati, ja saadab asja menetlevale ametiasutusele tagasi, on see kohtuotsus ja selle aluseks olevad põhjendused ametiasutusele siduvad, kui just ei ilmne faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, mis tingivad objektiivselt uue ajakohastatud hindamise vajaduse, ning tal ei ole enam kaalutlusõigust selle üle otsustamisel, kas anda taotletud kaitse samade põhjuste alusel, mis esitati kohtule (29. juuli 2019. aasta kohtuotsus Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, punktid 65 ja 66).

63 Sellest järeldub, et kuigi iga liikmesriik peab ise otsustama, kas kohus, kes tühistas korduva taotluse vastuvõetamatuks tunnistamise otsuse, võib selle taotluse rahuldada või jätta mõnel muul põhjusel rahuldamata või peab see kohus hoopis saatma taotluse menetlevale ametiasutusele uuesti läbivaatamiseks, on viimati nimetatud juhul ametiasutus siiski kohustatud seda kohtuotsust ja selle aluseks olevaid põhjendusi järgima.

64 Lisaks kohustab direktiivi 2013/32 artikli 40 lõige 3 vastuvõetavaks tunnistatud korduvat taotlust menetlevat ametiasutust seda taotlust uuesti läbi vaatama vastavalt direktiivi II peatüki sätetele.

65 Järelikult, kui pädev kohus otsustab pärast korduva taotluse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätmise otsuse tühistamist käesoleva kohtuotsuse punktis 62 osutatud tingimustel teha selle taotluse kohta sisulise otsuse, peab ta järgima *mutatis mutandis* direktiivi 2013/32 II peatükis kehtestatud üldpõhimõtteid ja põhitagatisi. See on nii ka juhul, kui asjaomasel kohtul ei ole riigisisese õiguse kohaselt võimalik seda taotlust rahuldamata jätta või anda taotlejale

rahvusvahelise kaitse seisund, kuna menetleva ametiasutuse jaoks, kellele on asi taotluse rahuldamiseks või rahuldamata jätmiseks tagasi saadetud, on kohtuotsus ja selle aluseks olevad põhjendused siduvad.

66 Võttes arvesse eelotsusetaotluse esitanud kohtu sellekohaseid küsimusi, tuleb lisada, et kui ei ole toimunud isiklikku vestlust menetlevas ametiasutuses, nagu on ette nähtud direktiivi 2013/32 artiklis 14, on võimalik tagada õiguse olla ära kuulatud tõhusus selles menetlusetapis ainult siis, kui vestlus viiakse läbi kohtus, kes menetleb nimetatud ametiasutuse tehtud vastuvõetamatuks tunnistamise otsuse peale esitatud kaebust, ja järgitakse kõiki direktiivis 2013/32 ette nähtud tingimusi (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Addis, C-517/17, EU:C:2020:579, punkt 71). Samas nähtub ka selle direktiivi artikli 14 lõike 2 punktist a, et vestlusest võib loobuda, kui see kohus saab võtta vastu positiivse otsuse pagulasseisundi kohta olemasolevate tõendite alusel.

67 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 2013/32 artikli 46 lõike 1 punkti a alapunkti ii tuleb tõlgendada nii, et sellega on lubatud, kuid ei nõuta, et liikmesriigid annavad oma kohtutele, kui viimased tühistavad korduva taotluse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätmise otsuse, õiguse teha ise taotluse kohta otsus, ilma et nad peaksid selle menetlevale ametiasutusele läbivaatamiseks tagasi saatma, tingimusel et kohtud järgivad nimetatud direktiivi II peatüki sätetes ette nähtud tagatisi.

Kohtukulud

68 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta artikli 33 lõike 2 punkti d ja artikli 40 lõikeid 2 ja 3**

   tuleb tõlgendada nii, et

   mis tahes Euroopa Liidu Kohtu otsus, sealhulgas kohtuotsus, milles piirdutakse vaid sellise liidu õigusnormi tõlgendamisega, mis kehtis juba varasema taotluse kohta otsuse tegemise ajal, on sõltumata sellest, millal see kohtuotsus tehti, uus asjaolu nimetatud sätete tähenduses, kui see suurendab olulisel määral tõenäosust, et taotlejat saab käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna.

2. **Direktiivi 2013/32 artikli 46 lõike 1 punkti a alapunkti ii**

   tuleb tõlgendada nii, et

   sellega on lubatud, kuid ei nõuta, et liikmesriigid annavad oma kohtutele, kui viimased tühistavad korduva taotluse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätmise otsuse, õiguse teha ise taotluse kohta otsus, ilma et nad peaksid selle menetlevale ametiasutusele läbivaatamiseks tagasi saatma, tingimusel et kohtud järgivad nimetatud direktiivi II peatüki sätetes ette nähtud tagatisi.

Allkirjad